

Volume 3, Issue 3, 2021

Journal of Physics and Technology Education

<https://phys-tech.jspi.uz/>

Chief Editor:

Sharipov Shavkat Safarovich

Doctor of pedagogy, Professor, Rector of
Jizzakh State Pedagogical Institute, Uzbekistan

Deputy Chief Editor:

Bekmirzaev Rakhmatulla Nurmurodovich

Professor of Jizzakh State Pedagogical Institute,
Uzbekistan

Orishev Jamshid Bahodirovich

Teacher of Jizzakh State Pedagogical Institute,
Uzbekistan

Members of the editorial board:

Sodikov Khamid Makhmudovich, PhD

Ismailov Tuychi Djabbarovich, senior teacher

Muminov Ismail, dotsent

Kholmatov Pardaboy Karabaevich, dotsent

Umarov Rakhim Tojievich, dotsent

Murtazaev Melibek Zakirovich, dotsent

Abduraimov Sherali Saidkarimovich, PhD

Taylanov Nizom, senior teacher

Tagaev Khojamberdi, senior teacher

Editorial Representative:

Jamshid Orishev

Phone: +998974840479

e-mail: orishev-forish@inbox.uz

jamshidorishev@gmail.com

**ONLINE ELECTRONIK
JOURNAL**

“Fizika va texnologik ta’lim” jurnali

Jurnal “Физико-технологического
образование”

“Journal of Physics and Technology
Education”

Indexed By:

Published By:

<https://phys-tech.jspi.uz/>

Jizzakh State Pedagogical
Institute, Uzbekistan

SINF JAMOASINI TASHKIL ETISH VA TARBIYALASH METODLARI

Ismoilov Tuychi Djabborovich

*Jizzax davlat pedagogika instituti, Texnologik ta’lim kafedراسi mudiri,
O‘zbekiston, , e-mail: ismoilov_t@jspu.uz*

Annotatsiya: Maqolada bo‘lajak texnologiya fani o‘qituvchilariga maktablarda sinf jamoasini tashkil etish va tarbiyalash metodlari bo‘yicha tavsiyalar bayon qilinadi.

Kalit so‘zlar: jamoa, jamoatchi, texnologiya, klass, rahbarlik, metod, diagnostik, pedagog, tarbiya, ishonchli, shaxs.

***

Аннотации: В статье излагается подготовки будущих учителей технологического обучения по организации общества класса и методы воспитания в школе.

Ключевые слова: общество, общественник, технология, класс, руководство, метод, диагностик, педагог, воспитания, уверенность, личность.

***

Abstracts: The article describes the training of future teachers of technological education on the organization of class society and methods of education in school.

Key words: society, social activist, technology, class, leadership, method, diagnostics, teacher, education, confidence, personality.

Sinf rahbari ishida o‘quvchilar jamoasini shakllantirish markaziy vazifa hisoblanadi. Chunki jamoada shaxsni tarbiyalash - tarbiyaning etakchi maqsadidir.

Bolalar jamoasini shakllantirish metodikasi hozirgi kunda ancha to‘liq va mukammal ishlab chiqilgan. Bu metodikaning umumiy asoslari pedagogika kursida bayon etilgan, jamoa va jamoada shaxsni tarbiyalash nazariyasiga tayanadi.

Jamoa nazariyasi qoidalariga muvofiq uni yaratish metodlari ishlab chiqilgan. Uning umumiy asoslari quyidagilardan iborat:

- talablar qo‘yish;
- faollarni aniqlash, o‘quv mehnat, ijtimoiy siyosiy va ommaviy madaniy faoliyatdagi istiqbollarni tashkil etish;
- sog‘lom jamoatchilik fikrini shakllantirish, ijobiy an‘analarni yaratish va ko‘paytirish.

Ta‘riflangan bu qoidalar har qanday jamoa (maktab, sinf jamoasi, maktabdan tashqari bolalar birlashmasi va hokazolar)ni shakllantirish va rivojlantirish uchun qo‘llanma bo‘lib hisoblanadi.

Bolalarning jamoa turmush normalari va qoidalarining, intizomning buzilishiga munosabatlarini kuzatib, jamoaning tashkiliy tuzilishi ta’sirchanligiga ishonch hosil qilish mumkin.

Jamoa rivojlanishining dastlabki bosqichlarida bolalar tarqoq bo’lib, ularda yakdil fikr va sinf rahbari tayanishi mumkin bo’lgan ta’sirchan faollar bo’lmaydi. Shuning uchun jamoada salbiy hodisalar ochiq muhokama qilinmaydi va mustaqil jamoa qarori qabul qilinmaydi. Agar jamoa rivojlanishning II bosqichida bo’lsa, nomigagina emas balki harakatlarini qo’llab quvvatlaydigan haqiqiy harakat qiluvchi faollar bo’lsa, uning ayrim o’quvchilar va jamoa oldiga muayyan talablar qo’yishini kuzatish mumkin.

Jamoaning rivojlanish darajasidan dalolat beradigan muhim belgilardan biri - o’quvchilarning birgalikdagi faoliyatga ishtiyoqi chiqindi qog’oz yoki metallolom to’plash, kechaga tayyorgarlik ko’rish kabi maktab tajribasida muntazam uchrab turadigan ishlarda ko’zga tashlanadi.

Jamoaning rivojlanish darajasini aniqlashda o’quvchilarning faqat sinfdan tashqari faoliyatida namoyon bo’ladigan munosabatlarni tahlil etish bilangina cheklanib bo’lmaydi. Sinf rahbari ishining o’ziga xos xususiyati shundan iboratki, u oddiy bolalar jamoasini emas, balki o’quvchilar jamoasini shakllantiradi.

O’quvchilarning asosiy vazifasi o’qishdan iborat. Shuning uchun sinf rahbari dastavval bolalarning o’qishga qanday munosabatda ekanliklarni, o’zlarini darsda qanday tutishlarni, uy vazifalarni sidqidildan bajarishlarini yoki bajarmasliklarini aniqlaydi. Va nihoyat eng muhimi - ularning o’qishdagi moljallari ijtimoiy mohiyatga molik yoki molik emasligi hisoblanadi.

O’quvchilar o’rtasida salbiy holatlar ro’y bermasligi uchun jamoaning rivojlanish usulini aniqlab olish kerak.

Buning eng ishonchli usuli - o’quvchilarni ular bilan darsda, darsdan tashqari vaqtlarda o’zaro faol hamkorlik qilish jarayonida kuzatishdan iboratdir. Maxsus diagnostik usullar masalan, anketa tarqatish, pedagogik vaziyatlarni vujudga keltirish va boshqalardan ham foydalanish mumkin. Lekin, bu usullar sinfini juda ehtiyotkorlik bilan, katta pedagoglik odobi bilan qo’llash lozim.

O’quvchilarni o’rganishning har bir usuli ayni vaqtda tarbiya usuli ham ekanligi o’qituvchilar uchun qonun bo’lishi kerak. Jamoada shaxsni yakka tartibda tarbiyalashda maktab o’quvchisini o’z-o’zini tarbiyalashga jalb etish, uni tegishli malaka va ko’nikmalar bilan qurollantirishdan iboratdir.

Zamonaviy sinf rahbari o’quvchi yomon xulq-atvorining, past o’zlashtirishning sabablarini puxta o’rganadi. Bunda o’quvchining sinfdoshlari bilan munosabatlari, bu munosabatlarning ma’naviy asoslari eng muhim

masalalardan biridir. Jamoa munosabatlari – dastavval muayyan maqsadlarga asoslangan va ijtimoiy ahamiyatga ega bo‘lgan maqsadlar yo‘naltirib turadigan o‘zaro mas’uliyatli munosabatlardir. Sinf o‘quvchilari ko‘p bo‘lgan sharoitda har bir bolaga yakka tartibda yondashish, har bir bola qalbiga to‘g‘ri yo‘l topish juda qiyin. Agar o‘quvchilar jamoasi qo‘llab-quvvatlasa, har holda bunday yo‘lni topish mumkin. Jamoada shaxsni tarbiyalashda yakka tartibdagi yondashuvning mohiyati alohida o‘quvchini jamoa faoliyatiga jalb etishdan, jamoani esa mazkur o‘quvchi bilan qiziqtirib qo‘yishdan ham iboratdir.

Har qanday jamoada tarbiyasi qiyin bolalar bo‘ladi, lekin “ajratib qo‘yilgan” bolalar bo‘lmaydi. O‘quvchilarning xulq-atvorini muntazam o‘rganishni o‘qituvchi o‘z oldiga maxsus maqsad qilib qo‘ymasa u o‘qituvchi uchun sezilmagan tarzda o‘zgarishi mumkin. Bunday o‘rganish yakka tartibda ishni tashkil etishning hal qiluvchi sharti hisoblanadi. Jamoani shakllantirish yuzasidan olib boriladigan ish albatta ayrim o‘quvchilarning rivojlanishga ta’sir etadi va shuning uchun ham bu jarayon maqsadga qaratilgan va boshqariladigan bo‘lishi kerak. Sinf rahbari o‘quvchilarni yakka tartibda va jamoa bilan tarbiyalashda ota-onalar bilan o‘zaro hamkorlik metodidan foydalansa bo‘ladi.

1. Sinf rahbari ishida o‘quvchilar jamoasini shakllantirish.
2. Ota-onalarga pedagogik bilim berishni uyushtirish.
3. Sinf ishlarini innovatsion usulda tashkil etish.

Ota-onalarga pedagogik bilim berishni uyushtirishda sinf rahbariga muayyan tarzda yordam beradigan asosiy manba, ota-onalarga pedagogik bilim berishning namunaviy dasturidir. Mazkur dastur o‘quvchilarning ota-onalari bilan xilma-xil mashg‘ulotlarni birga qo‘shib olib borishini ko‘zga tutadi. Dasturda o‘quv yili mobaynida ikkita umumta’lim mashg‘uloti va har bir sinf ota-onalari uchun 6 tadan 9 tagacha mashg‘ulot o‘tkazish ko‘zda tutilishi kerak. Mashg‘ulotlar shunday tarzda quriladiki, ota-onalar pedagogika, psixologiya va fiziologiya asoslari izchil kursini o‘zlashtirib, farzandlari bilan sinfdan-sinfga o‘tgandek bo‘lishadi.

Kurs bolalarning yosh xususiyatlariga muvofiq va ta’limining har bir yildagi ta’lim-tarbiya vazifalarini hisobga olib qurilgan. Ota-onalarning yuksak ta’limiy va madaniy darajasi, pedagogik va psixologik ta’sir etish sifatini oshirish uchun ular bilan bevosita muomalada bo‘lib, o‘qituvchilarning bu yo‘nalishdagi ijodiy ishini jamoa ishida o‘rganish mumkin.

Ota-onalar bilan ish olib borishning an’anaviy tarkib topgan shakli bu ota-onalar yig‘ilishlaridir. Ota-onalar majlislari turli xil ko‘rinishda bo‘ladi:

1) Tashkiliy yig‘ilishlar: ota-onalar qo‘mitasi saylanadi. Bunda asosan jamoatchi, o‘qimishli kishilar saylanishi maqsadga muvofiq.

2) Chorakdagi yakunlovchi sinf majlislari: ota-onalarning e’tiborini o’quvchilarning bilishga doir qiziqishlari, axloqiy qobiliyatlari, irodaviy fazilatlarini, rivojlanishdagi yutuqlari, kamchiliklari, foydalanilmagan imkoniyatlariga qaratish maqsadini ko’zda tutadi.

Agar har bir ota-ona majlisdan keyin o’z bolasiga tarbiyaviy ta’sir ko’rsatish tizimiga tuzatishlar kiritishning asosiy yo’llarini aniq tasavvur etsagina, sinf rahbari o’tkazilgan majlislardan qanoat hosil qilishi mumkin.

3) Biror mavzuga bag’ishlangan yig’ilishlar: tarbiyaning eng dolzarb muammoalari yuzasidan o’tkaziladi. Agar maktab sinf rahbarlari orqali ota-onalarga ularning pedagogik bilimini oshirishda yordam berar ekan, o’z navbatida ota-onalar ham maktabga bolalarni tarbiyalashni tashkil etish ishida har tomonlama yordam berishlari mumkin va lozim.

Sinf rahbarining ota-onalar qo’mitas bilan mohirona, yaxshi uyushtirilgan va yo’lga qo’yilgan ishi, bolalar bilan olib boriladigan butun tarbiyaviy ishlarning muvafaqqiyatli bo’lishiga garov hisoblanadi. Tashabbuskor, ijodiy ishlaydigan ota-onalar qo’mitasi sinf rahbariga sinf jamoasini tashkil qilishida bebaho yordamchidir. Yakka tartibdagi pedagogik suhbat sinf rahbarining o’quvchilar ota-onalari bilan olib boriladigan ishining eng ommalashgan qulay va samarali shakli hisoblanadi. Suhbat yordamida vujudga keladigan masalalarni tez hal etish, ota-onalar bilan ishonchli munosabatlar o’rnatish, o’quvchilar oilaviy tarbiya sharoitlari haqida qo’shimcha ma’lumotlar olish, ota-onalarga pedagogik bilim berish, bolaning yakka tartibdagi rivojlanish dasturini, birgalikdagi pedagogik harakatlar tizimini ishlab chiqish, ota-onalarning tarbiyaviy ta’sir ko’rsatishlarini va tarbiyasi qiyin bola xulqini tuzatish va o’quvchilar o’rtasidagi kelishmovchiliklarni hal etish kabi keng ko’lamdagi ta’lim-tarbiya vazifalari hal qilinadi.

O’qituvchilar u yoki bu o’qituvchining biror o’quvchi uning darsida intizomni buzganligi xususidagi shikoyatiga javoban ota-onani maktabga chaqirtiradilar. Sinf rahbari hamma narsani sinchiklab o’rganib chiqishi kerak. Ba’zan o’quvchilarning darsda yomon ishlashiga, gap qaytarishiga va hokazolarga o’qituvchining o’zlari aybdor bo’ladilar. Bunday holda o’qituvchida pedagogik odobning yo’qligi yoki uning darsdan, sinfdan tashqari ta’lim-tarbiya jarayonini yomon tashkil etganligi uchun mas’uliyatni o’quvchi va ota-onalarga ag’darish noto’g’ri bo’lur edi.

Agar o’quvchi bir muncha tarbiyasiz va intizomsiz bo’lsa ham sinf rahbari ota-onalarga faqat uning kamchiliklari haqida gapirmasligi kerak. Bu juda yoqimsiz bo’lib, ular va pedagog o’rtasida ishonchli munosabatlar o’rnatishiga yordam bermaydi.

Har bir ota-ona o‘z farzandini yaxshi ko‘radi, shuning uchun ular o‘z farzandida hosil bo‘lgan yangi, ijobiy kurtaklar xususida quvonchni o‘rtoqlashadigan va bolalarning xulqidagi ijobiy jihatlarni mustahkamlash yuzasidan ehtimol tutilgan, birgalikdagi harakatlar xususida maslahatlashishni muhim deb hisoblaydigan sinf rahbariga samimiy hurmat va ishonch bilan qaraydilar.

Bunday sharoitda ota yoki ona juda xayrixoh bo‘ladi va sinf rahbari bilan bajonidil aloqa bog‘laydi. Sinf rahbarining o‘quvchilar oilalarida bo‘lishi maktab va oila o‘zaro hamkorligining muhim shakli hisoblanadi.

Oilada bo‘lishning maqsadini aniq vaziyat belgilab beradi. Sinf rahbari nima maqsadda oilaga borishiga muvofiq tarzda unga oldindan tayyorgarlik ko‘radi (o‘qituvchilar bilan maslahatlashadi, o‘quvchining o‘zlashtirishi xulqini aniqlaydi, avvalgi borishi natijalari to‘g‘risidagi mavzularni ko‘rib chiqadi, suhbat mazmunini va shaklini belgilaydi, muhokama qilish, ota-onalar bilan kelishish uchun masalalarni tanlaydi, yaqin kelajak uchun ota-onalarning tarbiyaviy vazifalarini, tavsiyanomalarini va hokazolarni belgilab oladi).

Oilada bo‘lganda faqat maslahatchi bo‘lib qolmasdan, o‘zi ham ota-onalarning fikri va takliflariga quloq solishlari kerak, chunki ular farzandlarining muvaffaqiyatidan bizga nisbatan kam manfaatdor emaslar.

Yuqori sinf o‘quvchilarining oilalariga borishni zarur emas deb hisoblaydigan sinf rahbari nohaqdir. Yuqori sinf o‘quvchilari oldida kasb tanlash mummosi turadi, ota-onalar esa bunga o‘z farzandlarining u yoki bu faoliyatiga qiziqishi va qobiliyatini inkor etib, o‘z hayotiy tajribalari asosida yondashadilar. Bu jihatdan sinf rahbari tomonidan odob bilan yordam berishi zarurligi ravshandir.

Nobop oilalar bilan ishlash sinf rahbari uchun alohida qiyinchilik tug‘diradi. Odatda bola oilaviy notinchlikning qurboni bo‘ladi, binobarin uni pedagogikaga zid oilaviy munosabatlardan asrash - maktabning vazifasidir.

Jamoatchi va bilimli sinf rahbari har qanday vaziyatdan juda ustalik bilan chiqib ketadi va har tomonlama rivojlangan sinf jamoasini tashkil qiladi. Maktab, oila va jamoatchilikning tarbiyaviy ta’sirini muvofiq lashtirishda oila, boshqa tarbiyaviy muassasalardan farqli ravishda, odamning butun hayoti davomida uning barcha tomonlariga, qirralariga ta’sir ko‘rsatishga qodir va odatda ta’sir ko‘rsatadi.

Oila tarbiya vazifasining bu ulkan miqiyosi uning mafkuraviy va psixologik ta’sir ko‘rsatishining chuqur o‘ziga xosligi bilan uyg‘unlashib ketadi. Bu esa uni oila darajasida ta’sirchan qilibgina qolmay, shu bilan birga shaxsiy tiklantirish jarayoninig zarur bo‘g‘iniga aylantiradi.

Maktablar tajribasida faoliyat odatda ommaviy jamoa, sinf va individual shakllarda tashkil etiladi. Tabiiyki individual shakllar muammolashni nazarda tutmaydi. Faoliyatni tashkil etishning ommaviy shakllari ham (ya’ni ularda o’quvchilarning muayyan sinflari ishtirok etadi), o’z mohiyatiga ko’ra uni amalga oshirish jarayonida faoliyat maqsadiga (masalan, leksiya, konsert va hokazo) erishish uchun qatnashchilarning o’zaro muammosini nazarda tutmaydi.

Jamoa tashkil etishning samarali shakllaridan yana biri sinfiy ishdir bunda mazkur ish bolalarning tarkib jihatdan kichik (eng ko’pi bilan besh kishi) sinflarida amalga oshiriladi. Shunday kichik sinflarda barcha a’zolar bir-birlari bilan bevosita muomilada bo’ladilar va bir-birlariga bevosita ta’sir ko’rsatadilar.

O’qituvchilar sinflarda muammolarning o’ziga xos xususiyatini o’rganish, uning sinflarni o’quvchilar muomalasini tashkil etishning samarali shakliga aylantiriladigan xususiyatlarini aniqlash imkonini beradi.

Maktablarda sinf jamoasi va undagi tarbiyaviy ishlarni tashkil etishning quyidagi usullari qo’llash tavsiya etiladi:

- bir xil ishlar: unda jamoani tashkil etgan barcha sinflar bir xil topshiriqlarni bajaradilar;

- tabaqalashtirilgan sinfiy ishlar: unda sinflar individual topshiriq oladilar.

Tashkil etishning sinfiy shakllari amalda o’quvchilar faoliyatining barcha sohalarida qo’llaniladi.

Masalan, sinfdagi darsdan tashqari bilish faoliyatida “Topilgan va topilmagan sirlar kechasi” o’tkaziladi. Sinf bir necha sinfga bo’linadi, ulardan har biri o’z “siri”ni belgilab va uni sinfga taqdim etadi.

Darsda bilish faoliyatini, masalan, 8-sinfdagi tarix darsida o’quvchilar sinflarga bo’linadilar. Ularning har biri topshiriq oladi. Sinflarning vakillari topshiriqlarning bajarilish yakunlarini butun sinfga ma’lum qiladilar, sinf ularni muhokama qilib, tuzatishlar kiritadi.

Jamoani tashkil etganda o’quvchilar muhitida mavjud bo’lgan haqiqiy sinflarni tuzish, bir-biriga mehr bilan qaraydigan va o’zaro do’stlashadigan bolalarni birlashtirish zarur.

Pedagog bu sinflarning xususiyatlarini, ularning yo’nalishi, qiziqishlari, malakasini va hokazolarni bilishi, hisobga olishi va foydalanishi kerak.

Xulosa qilib aytganda, sinf jamoasini va uning ishini tashkil etishda va amalga oshirishda vazifalarni taqsimlash vaqtida yuqorida qayd etilgan usullar va xususiyatlarni hisobga olish sinf ishining samaradorligini yanada oshiradi, sinfdagi muammolarni jamoaning qiziqishlari sohasiga va jamoaning qiziqishlarini sinfdagi muomala sohasiga olib kiradi hamda o’quvchilarning shaxslararo real mavjud

bo‘lgan aloqalarini hisobga olish esa sinf a‘zolarini jamoa hayotiga jalb qilish va ular o‘rtasidagi muomalaga ijobiy ta‘sir ko‘rsatish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Karimov I.A. Yuksak ma‘naviyat – yengilmas kuch. Toshkent. Ma‘naviyat. 2008.
2. Muslimov N. va b. T. Mehnat ta‘limi o‘qitish metodikasi. O‘quv qo‘llanma. Toshkent. 2009, 427 b.
3. Sharipov Sh. va b. Tarbiyaviy ishlar metodikasi (metodik qo‘llanma).- Toshkent. TDPU, 2006 y.
4. Tolipov O‘.Q., Sharipov Sh.S., Holmatov P.Q. Darsdan tashqari mashg‘ulotlar jarayonida o‘quvchilarni kasb-hunarga yo‘llash texnologiyasi. – Toshkent: O‘zPFITi. 2004. 31.
5. Muslimov N.A., Qoysinov O.A. Kasb ta‘limi o‘qituvchilarini tayyorlashda mustaqil ta‘limni tashkil etish. (Metodik qo‘llanma). Toshkent. TDPU, 2006. 52 b.
6. Xoliqov A. Pedagogik mahorat. Toshkent. Iqtisod-moliya, 2011.
7. Тагаев, Х. И. Т., & Исмаилов, Т. (1992). Совершенствование профориентационной подготовки в условиях обучения без отрыва от производства «Проблемы подготовки специалистов по профориентации в педвузе» Материалы Международная научно-практическая конференции.
8. Тагаев, Х., Исмаилов, Т. Д., Алибоев, Т. Ч., & Алимов, Н. (2014). Оценка творческих работ, представленных на смотр-конкурс" Научно-техническое творчество студентов"(НТТС). In *Общество и экономика постсоветского пространства* (pp. 165-170).
9. Исмаилов, Т. Д., Тагаев, Х., Юсупов, К. Я., & Эргашев, Х. (2016). О МЕТОДИЧЕСКОЙ РАБОТЫ ПО ПОЛИТЕХНИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ УЧИТЕЛЕЙ. In *Современные тенденции развития аграрного комплекса* (pp. 1678-1681).
10. Исмаилов, Т. Д., Тагаев, Х., Низамов, Ш. Ш., & Суюнов, У. Д. (2019). Педагогические основы совершенствования творческой личности студентов. *Поволжский педагогический поиск*, (2), 104-111.
11. Исмаилов, Т. Д., Тагаев, Х., Низомов, Ш. Ш., & Юсупов, М. М. (2015). ФОРМИРОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ УМЕНИЙ И НАВЫКОВ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ТРУДА. *Н-34 Научно-практические основы устойчивого ведения аграрного*, 217.
12. Тагаев, Х., Исмаилов, Т. Д., Бердибеков, П. К., & Исмаилова, Д. У. (2020). ТЕХНИК ФИКРЛАШНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА МАНТИКИЙ

МАСАЛА ЕЧИМИНИ ТОПИШНИНГ ПСИХОЛОГИК ТРЕНИНГ ВА ИНТЕРФАОЛ УСУЛЛАРИ. *Научное знание современности*, (5), 26-30.

13.Ismoilov, T., & Vurxonov, R. (2021). ТАЛАБАЛАРНИНГ КРЕАТИВ ПОТЕНЦИАЛИ ВА УНИ ОШИРИШ ОМИЛЛАРИ. *Физико-технологического образование*, (2).

14.Ismoilov, T. (2021). БЎЛАЖАК ТЕХНОЛОГИК ТАЪЛИМ ЎҚИТУВЧИСИНИНГ ПЕДАГОГИК КРЕАТИВЛИГИ ВА УНИНГ ЎЗИГА ХОС ЖИХАТЛАРИ. *Физико-технологического образование*, (2).

15.Ismoilov, T. (2020). TECHNOLOGIK TALIMDA TALABALAR TEXNIK IJODKORLIK QOBILIYATINI RIVOJLANTIRISH TECHNOLOGIYASI. *Физико-технологического образование*, (1).

16.Ismoilov, T. (2020). TALABALAR ILMIY-TEHNIKAVIY IJODKORLIGINING UMUMPEDAGOGIK TAMOYILLARI. *Физико-технологического образование*, (1).

17.Ismoilov, T. (2020). BO ‘LAJAK TECHNOLOGIYA FANI O ‘QITUVCHILARINI O ‘QUVCHILAR TEXNIK IJODKORLIGI FAOLIYATIGA TAYYORLASH SAMARADORLIGINI OSHIRISH. *Физико-технологического образование*, (1).

18.Ismailov T.J, Tagaev X, Kholmatov P.K, Yusupov K.Y, Alkarov K.Kh, Orishev Zh.B Karimov O.O. (2020). Cognitive-Psychological Diagram Of Processes Of Scientific And Technical Creativity Of Students. *International Journal of Advanced Science and Technology*, 29(08), 3669-3677.

19.Orishev, Jamshid (2021) "PROJECT FOR TRAINING PROFESSIONAL SKILLS FOR FUTURE TEACHERS OF TECHNOLOGICAL EDUCATION," *Mental Enlightenment Scientific-Methodological Journal*: Vol. 2021 : Iss. 2 , Article 16.

20.Xasanboyev, J., Turakulov, X. A., Xaydarov, M., Xasanboyeva, O., & Usmonov, N. U. (2009). " Pedagogika fanidan izoxli lugat".